

EMBARGO TIL 06.06.2019 kl 15:00 DST

Hvad skal Danmarks egen exoplanet hedde?

— IAU100 konkurrence NameExoWorlds giver alle Verdens lande muligheden for at vælge et navn til en exoplanet og til dens moderstjerne.

I forbindelse med 100-årsjubilæet organiserer den Internationale Astronomiske Union den verdensomspændende konkurrence IAU100 NameExoWorlds, hvor alle lande i Verden kan give et navn til en forudvalgt exoplanet og til den stjerne, som den kredser omkring. Mere end 70 lande har allerede meldt sig til at organisere en national konkurrence, hvor offentligheden får mulighed for at stemme. Målet med arrangementet er at skabe opmærksomhed omkring vores plads i Universet, og at tænke over, hvordan Jorden i givet fald ville blive opfattet af en civilisation på en anden planet.

I de senere år har astronomerne opdaget tusindvis af exoplaneter og exoplanetsystemer omkring stjerner i vores nærhed. Nogle af dem er små og består af klipper ligesom Jorden, mens andre er gaskæmper som Jupiter. Forskerne mener, at de fleste stjerner i Universet kan have planeter i kredsløb om dem, og at nogle af dem kan have lignende fysiske forhold, som dem, der karakteriserer Jorden. Blot det enorme antal stjerner i Universet, hver med mulighed for exoplaneter, sammenholdt med de fundne mængder i rummet af de molekyler, som er nødvendige for livet her på Jorden, tyder på, at det er sandsynligt, at der findes liv derude.

IAU er den internationale organisation, som har ansvaret for at tildele officielle betegnelser og navne til himmellegemer, og i år, hvor IAU fejrer sine første 100 års arbejde med at fremme internationalt samarbejde ([IAU100](#)), ønsker organisationen at bidrage med en vigtig begivenhed til glæde for alverdens folk som et tegn på verdensomspændende samarbejde. Som opfølgning på den første konkurrence [NameExoWorlds](#) i 2015, hvor [19 exoplaneter fik navn](#), ønsker IAU nu, med projektet [IAU100 NameExoWorlds](#), at give alle lande en chance for at navngive et planetsystem hvor der er en stjerne og en exoplanet. Hver af de stjerner, som er udvalgt til de forskellige lande, kan ses fra det pågældende land, og er tilstrækkeligt klar til at kunne ses med et mindre teleskop. Det er kun anden gang i historien, at en konkurrence kommer til at give navne til stjerner og exoplaneter.

"I denne spændende aktivitet inviterer vi alle over hele Jorden til at tænke på deres kollektive plads i Universet, og samtidig vil vi stimulere kreativitet og følelsen af globalt borgerskab," udtaler IAUs kommende præsident Debra Elmegreen. "Initiativet NameExoworlds skal minde os om, at vi alle hører til under den samme himmel."

Styrelseskomiteen for IAU100 NameExoWorlds har omhyggeligt udvalgt et stort antal velundersøgte og bekræftede exoplaneter [1] og deres moderstjerner, har så tilordnet et stjernesystem til hvert land. I udvælgelsen er der også taget hensyn til, om stjernen kan ses fra det pågældende land og til en eventuel anden forbindelse med landet.

I hvert af deltagerlandene har den nationale formidlingskoordinator ([IAU NOCs](#)) nedsat en nationalkomite, som skal varetage konkurrencen på det nationale plan. Nationalkomiteen er ansvarlig for at give mulighed for offentlighedens deltagelse, for at sprede informationer om projektet og for at sørge for en afstemningsprocedure. Her skal nationalkomiteen følge de [metoder](#) and [retningslinier](#) som er opstillet af den internationale IAU100 Name ExoWorlds Steering Committee.

Den nationale konkurrence løber fra juni til november 2019, og efter en endelig godkendelse fra den internationale IAU100 NameExoWorlds Steering Committee bliver de endelige valg annonceret i december 2019. De valgte navne kan frit bruges parallelt med allerede eksisterende videnskabelige katalognumre, og forslagsstillerne vil blive krediteret.

Note

[1] Kampagnen NameExoWorlds har udvalgt exoplanetsystemer, som kan observeres med et mindre teleskop fra den breddegrad, hvor hovedstaden i hvert af landene befinder sig. Ofte er der en eller anden forbindelse imellem det valgte system og det pågældende land. Det kan være det observatorium, hvor planeten er opdaget, eller det kan være de forskere, som har været involveret i at opdage eller beskrive exoplaneten. Generelt er vi mere sikre på eksistensen af en exoplanet des tidligere den er opdaget, fordi der så har været flere år til at underbygge opdagelsen. Derfor er de udvalgte exoplaneter hovedsagelig fundet i løbet af de første to årtier, hvor der søgt efter exoplaneter, og de fleste opdagelser er fra før 2012. Stjernernes visuelle lysstyrke ligger imellem 6. og 12. størrelsesklasse. Alle planeterne er enten opdaget ved hjælp af Dopplerspektroskopi (radialhastighedsmetoden) eller ved transitter, og alle er opdaget med jordbaserede teleskoper. Sandsynligvis er alle exoplaneterne gaskæmper som Jupiter og Saturn, hvor deres vurderede masser dog ligger imellem 10% og 500% af Jupiters. Alle de valgte systemer har een stjerne og kun een kendt planet i kredsløb om den. Det er muligt, at disse stjerner har flere exoplaneter i kredsløb, og måske også ledsagestjerner, som bliver opdaget en gang i fremtiden. Det er valgt på denne måde for at give alle lande lige muligheder for at give navne til ens himmellegemer.

Mere Information

IAU er den internationale astronomiske organisation, som samler mere end 13 500 professionelle astronomer fra mere end 100 lande Verden over. Målet er at fremme og beskytte astronomien i alle dens udtryksformer. Det gælder blandt andet forskning, kommunikation, uddannelse og udvikling; alt sammen via internationalt samarbejde. IAU er tillige den anerkendte internationale autoritet med hensyn til at tildele navne til himmellegemer og overfladedetaljer på dem. IAU er grundlagt i 1919, og er Verdens største professionelle organisation for astronomer.

Links

Name ExoWorlds website: <http://nameexoworlds.iau.org/>

IAU100 website: <https://www.iau-100.org/>

Hjemmesider for den danske konkurrence: www.danmarksplaneten.dk

Kontakter

Ole J. Knudsen

Stellar Astrophysics Centre, Aarhus Universitet

IAU Dansk National Kontakt for Formidling

Email: phys@au.dk

Eric Mamajek

Jet Propulsion Laboratory/California Institute of Technology

IAU100 NameExoWorlds Steering Committee co-chair

Email: emamajek@gmail.com

Alain Lecavelier des Etangs

Institut d'Astrophysique de Paris

IAU100 NameExoWorlds Steering Committee co-chair

Email: lecaveli@iap.fr

Eduardo Monfardini Penteado

IAU100 NameExoWorlds Project Manager

Email: monfpent@gmail.com

Lina Canas

IAU International Outreach Coordinator

Email: lina.canas@nao.ac.jp

Jorge Rivero González

IAU100 Coordinator

Email: rivero@strw.leidenuniv.nl

Lars Lindberg Christensen
IAU Press Officer
Garching bei München, Germany
Tel: +49 89 320 06 761
Cell: +49 173 38 72 621
Email: lars@eso.org